הרב זלאָטניקס חרטה אויף... אידעאלן

פון י. העסטרין

די לעזער געדינקען, מסתמא, אז הרב זלאָטניק האָט זיך אונטערגענומען מיט דער הילף פון זיין צווייטן ארטיקעל, צו העלפן אונז ארומזעען זיך: "אין וואָס זיינען באשטאנען די הויפט פעלערן פון ווייצמאַנען, און וואָס איז געווען די הויפט אורזאך, אדער אורזאכן פון זיין פאל".

ויאמר, און הרב זלאָטניק זאגט, אזוי צו זאגן:

"די הויפט סבה פון ווייצמאנס פאלען איז געווען, וואָס ער האָט געזאגט צו דער בריטישער רעגירונג: "מיר פארלאנגען ניט דו זאָלסט אונז העלפן, אלץ וואָס מיר פארלאנגען איז, דאָס דו זאָלסט ניט העלפן אונזערע קעגנער".

נו, אויב דר. ווייצמאַן האָט אין זיינע אונטערהאנדלונגען מיט דער בריטישער רעגירונג באנוצט אזא גרויסאר טיקן דיפלאָמאטישן סטיל און אזעלכע קלוגע דיפלאָמאטישע פארמולעס, איז שוין זיכער קיין חידוש ניט, וואָס ער איז "געפאלן" ביים זכבעענען קאנגרעס. פארקערט, עס איז צו שטוינען, וואָס עס האָט געגענומען גאנצע דרייצן יאָר "צו באפרייען זיך פון דעם ווייץ מאן צייבער". און עס איז אן עולה, נאָר א גרויסע עולה מצד הרב זלאָטניק, וואָס ער האָט אזא לאנגע צייט באהאלטען פון אונז די קוואלן, פון וועלכע ער האָט נענומען זיינע ציטאטן . . . עס וואָלט געווען ניט נאָר אינטערעסאנט, נאָר מסיש פיקאנט אויסצוגעפינען: ווען איז דאָס דר. ווייצמאַן געווארן "אויף דו" מיט דער בריטישער רעגירונג? און ווען? באציינט ער עס אזוי פארשטעלט מיט'ן נאמען "אונזערע קעגנער"?...

און נאָך א גרעסערע עולה איז מצד הרב זלאָטניק, וואָס ער האָט זיך אזוי לאנג געלאָזט פארפירן פון זיין באשיי דענקיים, און ניט באקאנט געמאכט די אידישע וועלט, בכלל, אז "אויזנער קאָמאטישער פארמולע, וועלכע איז ממש געניאל מיט איר פשוט'קייט.

ערשט איצט, "אין 1931, און ניט אין 1920$, קומט הרב זלאָטניק צו אונז און זאגט: "מיר זיינען ניט געקומען צו דער רעגירונג מיט א געוויעס פאָאן, אז דאָס און דאָס איז גוטיק אום במשך פון אזא צייט זאָל דאָס אדער דאָס דערגרייכט ווערן".

די "דאָס און דאָס" פארמולע וואָלט דאָך אונז ממש די אויגן געעפנט, דעם מוח ליכטיק געמאכט . . .

אנטדעקט, אמת, מיט אפשעפטיקונג, די אומגליקלאכע שפראך אומטיקאָ פון דר. ווייצמאַן, אנטדעקט הרב זלאָטניק נאָך א הויפט סבה פון ווייצמאנס "פאלן" — נעמלאך: איר דעאלן, אידעאלן, אידעאלן . . .

"עס איז שוין געווען אזא צייט אין זיינען הונדערט און צוואנציק" — זאגט הרב זלאָטניק — "אלע זיינען מיר געווען טרוימער, ענטוזיאסטן און אידעאליסטן. געוואָלט בויען א לאנד מיט אויגענע כוחות, אייגענע קרבנות, און ניט נלאט אזוי א לאנד, נאָר א מוסטער לאנד. לויט די אידעאלן פון די נביאים און די טעאָריעס פון לחב"ד יל קארל מארקס".

מורה געווען זיך אין זיינע יונגע זיי און אפטיילנדיק זיך פון זיי מיטן חנ'עוויריק "לחבדיל", שלאָגט הרב זלאָטניק אל חטא:

"מיר האָבן געוואָלט אפשאפן אין אונזער מלוכה אלע חסרונות און אומרעכטן פון דער אלטער וועלט. ניט קיין עקספלואטאציע, ניט קיין ספעקולאציע, קיין שאר־מאכער ניט, נאָר ארבעט — זעלבסט־ארבעט".

און מיט דער אומ'רחמנות'דיקייט פון א בעל־תשובה און א בעל־חרטה "בייטשט" הרב זלאָטניק ניט נאָר דעם ציוניסטישע אָרגאנאיזאציע.

"טעאָריעס מוון פארווירקלאכט ווערן, א חכוצים מלוכה און ניט אנדערע, סאָציאלע גערעכטיקייט, סאצייאלע אלע אומאפיעס. אן ארבעטנדעם ארץ־ישראל איז ניט נענוג, נאָר א זעלבסט־ארבעטנדעם".

די "דאָס און דאָס" פארמולע וואָלט דאָך אונז ממש די אויגן געעפנט, דעם מוח ליכטיק געמאכט . . .

אנטדעקט, אמת, מיט אפשעפטיקונג, די אומגליקלאכע שפראך אומטיקאָ פון דר. ווייצמאַן, אנטדעקט הרב זלאָטניק נאָך א הויפט סבה פון ווייצמאנס "פאלן" — נעמלאך: איר דעאלן, אידעאלן, אידעאלן . . .

"עס איז שוין געווען אזא צייט אין זיינען הונדערט און צוואנציג" — זאגט הרב זלאָטניק — "אלע זיינען מיר געווען טרוימער, ענטוזיאסטן און אידעאליסטן. געוואָלט בויען א לאנד מיט אויגענע כוחות, אייגענע קרבנות, און ניט נלאט אזוי א לאנד, נאָר א מוסטער לאנד. לויט די אידעאלן פון די נביאים און די טעאָריעס פון לחב"ד יל קארל מארקס".

מורה געווען זיך אין זיינע יונגע זיי און אפטיילנדיק זיך פון זיי מיטן חנ'עוויריק "לחבדיל", שלאָגט הרב זלאָטניק אל חטא:

"מיר האָבן געוואָלט אפשאפן אין אונזער מלוכה אלע חסרונות און אומרעכטן פון דער אלטער וועלט. ניט קיין עקספלואטאציע, ניט קיין ספעקולאציע, קיין שאר־מאכער ניט, נאָר ארבעט — זעלבסט־ארבעט".

די "דאָס און דאָס" פארמולע, וואָס ער האָט געגעבן, איז ניט אין דער אמת, אין דער אמת איז אזוי ווי אין אלע אנדערע פארמולעס, אין אלע אנדערע אידעאלן, אין אלע אנדערע אידעאלן, אין אלע אנדערע אידעאלן